

Otázka: Empirismus a racionalismus

Předmět: Společenské vědy, Filosofie

Přidal(a): Langová Nikol

Definice:

- 17. – 1. polovina 18.století
- mezi renesancí a osvícenstvím
- gnoseologické hledisko
  - empirismus – tabula rasa
  - racionalismus – ratio

Empirismus

John Locke

- „Nic není v rozumu, co nebylo ve smyslech“
- z počitků a vjemů rozum vytváří složitější ideje
- válka všech proti všem je stav dokonalé rovnosti a svobody
  - v konstituční monarchii je panovník omezen ústavou
- na naše smysly působí dvojí kvality věcí
  - primární
    - tvar
    - velikost
    - klid/pohyb
  - sekundární
    - vůně/chuť
    - barva

- světlo/tma

George Berkeley

- „Být je být vnímán“
- **solipsismus**- existuje pouze vnímající subjekt
- subjektivní idealista

David Hume

- agnostik
- kritický završitel empirismu
- Pojednání o lidské přirozenosti
- Dějiny Anglie

Racionalismus

René Descartes

- 17.stol. (1620 se zúčastnil v bitvy na Bílé Hoře)
- karteziánský racionalismus
- „Myslím, tedy jsem“
- Cogito, ergo sum.
- dualista
  - zabývá místo v prostoru (rozprostraněnost)
  - nezabývá místo v prostoru (nerozprostraněnost)
  - duch
  - pojítkem mezi těmito substancemi je bůh

Baruch Benedict Spinoza

- monista
- panteista (bůh je ztotožněný s přírodou)

Gottfried Wilhelm Leibniz

- pluralista
- idealista (velké množství substancí je duchovního charakteru)
- bůh je rozumová bytost, myslí to s člověkem dobře, prostřednictvím rozumu lze poznat svět.